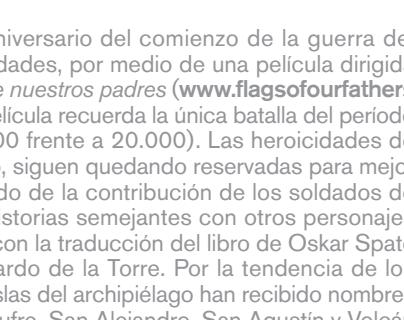

Indicios claros de una nueva era de cooperación indo-española

La pasada visita del presidente Zapatero, la apertura de un consulado español en Mumbai, de una oficina naval y de defensa, y la inauguración de un Instituto Cervantes y de una oficina de Turismo en Nueva Delhi parecen abrir una nueva etapa para las relaciones entre España e India, tal como se llegó a constatar en el último Foro India-España. El creciente peso internacional de India y el fortalecimiento de las relaciones con la Unión Europea tras su entrada en ASEM (Asia Europe Meeting) hacen presagiar que, por fin, dejarán de ser marginales. Intereses bilaterales de todo tipo, además, apuntan a un techo muy alto, tales como la coincidencia en plantearlas en términos de igualdad de los pueblos, del rechazo al terrorismo y de la consideración de la democracia como valor universal. España interesa en India, además, como trampolin hacia Latinoamérica, pero también por la posibilidad de inversiones en sectores como la energía, las telecomunicaciones, los puertos, la aviación civil, el turismo y el procesamiento de comida. El Foro, en cuanto tribuna no gubernamental que pretende escuchar propuestas y poner en marcha ideas de expertos, señaló la energía solar y los programas especiales como objetivos prioritarios para la investigación conjunta, y propuso además crear un grupo de trabajo del diálogo de civilizaciones.

Las primeras fotografías de Filipinas

Casa Asia ha reunido más de 200 fotografías del período español en Filipinas. Suponen un salto en el conocimiento de Filipinas en el siglo XIX y se exponen en el Museo Nacional del Pueblo Filipino, en Manila: "El imaginario colonial. Fotografía en Filipinas durante el período español, 1860-1898", inaugurada coincidiendo con el Foro Filipinas-España. La exposición apunta a la idea de los fotógrafos decimonónicos como los primeros creadores de imágenes, acuñadores además de una memoria compartida entre españoles y filipinos cuando ambos territorios estaban creando una imagen nacional. Como es factible suponer, ese imaginario tuvo bastantes puntos en común, y los lamentos predominaron, en especial a través de esa imagen de la *Mater Dolorosa* expresada por el libro de Álvarez-Juncos (Taurus, Barcelona, 2001), que tuvo también su réplica en Filipinas. En la etapa inicial de la fotografía en Filipinas aparecen personajes como Sinibald de Mas, el plenipotenciario de España que firmara el primer tratado con China a los pocos años de su derrota en la Guerra del Opio (1839-42), que escribió también una de las críticas más severas a la colonización en Filipinas, además de ganarse la vida en Manila durante dos años haciendo retratos gracias al daguerrotipo, el invento precursor de la fotografía que llevó a Filipinas por primera vez. Con Juan Guardiola como comisario, la exposición ha sido organizada por la Sociedad Estatal para la Acción Cultural Exterior, SEACEX, el Ministerio de Cultura y Casa Asia y colaboran también el Museo Nacional de Filipinas, el Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación, la Embajada de España en Filipinas y el Instituto Cervantes en Manila.

La guerra del Pacífico, de nuevo marginada por Hollywood

Tal como ocurriera en 2001 con la película *Pearl Harbor* (Michael Bay), el 65 aniversario del comienzo de la guerra del Pacífico vuelve a estar en manos norteamericanas con el recuento de sus heroicidades, por medio de una película dirigida por Clint Eastwood y producida por la Dreamworks de Steven Spielberg, *Banderas de nuestros padres* (www.flagsofourfathers.com). Centrada en la famosa izada de la bandera en la cima del monte Suribachi, la película recuerda la única batalla del período final de la guerra donde hubo paridad de muertos japoneses y americanos (25.000 frente a 20.000). Las heroicidades de chinos, coreanos, filipinos, indonesios, timoreses, birmanos o malasios, por ejemplo, siguen quedando reservadas para mejor ocasión, aunque el éxito de *Días de gloria* (Rachid Bouchareb, 2006) y el recuerdo de la contribución de los soldados de las colonias africanas en la derrota de Alemania permiten pensar que algún día historias semejantes con otros personajes también calarán en la memoria colectiva. Casa Asia, por de pronto, ha contribuido con la traducción del libro de Oskar Spate a divulgar el hecho de que ese archipiélago fue descubierto en 1543 por Bernardo de la Torre. Por la tendencia de los diferentes marinos a recalcar sus expediciones y olvidar los viajes precedentes, las islas del archipiélago han recibido nombres muy diferentes en los sucesivos mapas, como Volcán, Vulcano y Azufre; Sufre o Azufre, San Alejandro, San Agustín y Volcán de San Dionisio o, por último Mal-Abierto-Dos Hermanas, Los Volcanes y Desierta, según señala Amancio Landín Carrasco.

Homenaje al té y a los coleccionistas

La nueva exposición en Casa Asia a partir del 14 de diciembre será en torno a esa bebida estimulante que a lo largo de dos mil años de historia tanto ha ayudado a evolucionar a la humanidad de una forma pausada pero constante: "Un cambio de dieta es más importante que un cambio de dinastía" escribió George Orwell, probablemente pensando en este producto. Las implicaciones de su comercio, primero dentro de Asia, después hacia Europa por la ruta de la Seda y luego en buques portugueses han sido tan importantes como las de su popularización en el siglo XVIII, con la "invencción del desayuno" y la globalización arcaica que generó su comercio, junto con el del azúcar o el café: además de las proteinas adicionales en la dieta, primero de los británicos y después del resto de occidentales, esta nueva costumbre tuvo implicaciones adicionales en el comercio. Las teteras expuestas en Casa Asia son otro ejemplo de ese comercio generado, con el valor añadido de ser producto de la colección de un particular, Luís Mendez da Graça, que durante la última década ha viajado a exposiciones y subastas de toda Europa para formar su colección de estos productos de uso cotidiano: su preciosismo hace recordar su extrema fragilidad. La exposición es un nuevo recordatorio de la importancia de las colecciones particulares para países como España o Portugal, en donde las colecciones privadas de objetos artísticos asiáticos son la única forma de solventar el histórico abandono y el desinterés administrativo hasta hace poco, más patente aún en el ámbito del coleccionismo para museos.

Llamada a la acción contra el maniqueísmo

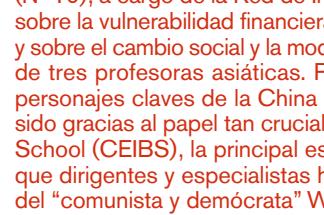
En el marco del III Diálogo Oriente-Occidente, la Nobel Shirin Ebadi denunció la desigualdad que sufre la mujer en el mundo árabe, y recordó la dificultad de las madres, cuyos derechos son agredidos sistemáticamente, para transmitir a sus hijos confianza, respeto o rechazo a la violencia. Cassam Uteem, ex presidente de Mauricio, puso su país como ejemplo de convivencia, de un multiculturalismo que implica libertad de elección, opuesto a las democracias que utilizan "la tiranía de la mayoría". Óscar Pujol, el director de Programas Educativos de Casa Asia, reivindicó el papel de las religiones cuando pretenden "satisfacer el dolor vital y contribuir al civismo", diferenciando entre las que funcionan como vía de conocimiento y las que lo hacen más que como teísmo. Kwok Kian Woon, profesor de la Nanyang Technological University de Singapur aseguró que la globalización puede llevar a una fragmentación cultural, puesto que a pesar de la creciente "interdependencia electrónica" no ocurre lo mismo en el campo de la moral o los valores. Pan Guang, director de la Shanghai Academy of Social Sciences, definió a la "diversidad de civilizaciones" como un colorido motor de progreso, con civilizaciones y culturas que se solapan, por lo que hay que buscar líneas de conexión. Estas y otras ideas, recogidas por Oriol Gironès de Casa Asia, son parte de esa necesaria movilización a favor del entendimiento y de mantener "el acento y la diversidad", expresada durante la inauguración, a cargo del alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, del presidente de la Generalitat, Pasqual Maragall y nuestro director, Ion de la Riva.

Festival del inclasificable Miike

Tras *Llamada Perdida* (Chakushin Ari, 2003), aparecen dos nuevas obras del director de cine japonés eternamente asemejado a Quentin Tarantino, Takashi Miike. Controversio, aterrizzador, brillante, con películas que muestran patologías y violencia hasta el extremo de que su obra para una miniserie televisiva *Masters of Horror* ha sido censurada, Miike es capaz también de realizar parodias divertidas, como *Zebraman* (2004). Además, da a conocer su prolífica filmografía en España y el ClubCasaAsia ha programado ya varios ciclos con obras suyas, "Recuerdos de Osaka" o "El otro Takashi Miike". Según la revista *CineAsia*, el fin del año 2006 tendrá en cartelera: *Big Bang Love, Juvenile A* (46-okunen no ko), presentada en el Festival de Cine Fantástico de Sitges, sobre la relación entre dos jóvenes encarcelados, y *La Felicidad de los Katakuris* (Katakuri no Kofuku, 2001), una adaptación musical de una obra coreana que mezcla comedia con horror. Mientras tanto, una producción germano-hongkongesa cuyo título pasó a ser una saga de tres películas, *Dead or Alive* (DOA) de Corey Yuen, mezcla humor, artes marciales y mujeres que seducen con la misma facilidad con que pelean.

Cuentos de Ceilán

La creación de la tierra a raíz de que el dios Rahu, el dios Shamán, ordenara primero al Gran Visnú que pusiera una semilla de loto dentro del agua, después que diera vida al primer hombre (un brahman) y, por último, que hiciera una mujer. Un sabio obligado a enseñar a hablar a un caballo so pena de ser condenado a muerte, cuya hija le da la solución. La editorial Páginas de Espuma ha publicado un nuevo libro de su colección de cuentos, *La princesa de cristal y otros cuentos populares del viejo Ceilán* (Madrid, 2006) que permite acercarnos a la rica cultura cingalesa a través de las historias recopiladas hace un siglo por el británico Henry Parker con el máximo de fiabilidad. De esta forma, los cuentos fueron escritos por los propios narradores o recopilados tal cual por cingaleses contratados para ello y carecen de la expresividad de la labor parecida que hiciera Lafcadio Hearn en Japón en los mismos años, pero son una muy buena introducción a la cultura de Sri Lanka, aunque falten referencias a la cultura tamil. Isla irradiadora de cultura a todo el mundo budista, los cuentos de Sri Lanka muestran la levedad de lo poco que sabemos de su historia –los portugueses, que aparecen en tantas historias eurocéntricas como los detentadores del poder en la isla hasta mediados del siglo XVII, nunca aparecen mencionados.

V Reunión académica Casa Asia

De nuevo noticias importantes entre un sector consciente de vivir en un compás de espera en tanto se aclare la cuestión legal. Tras la creación de MedAsia, del FEIAP en la Universidad de Granada, y la implantación del Instituto Confucio en España, se espera sea aprobada la próxima primavera la modificación de la nueva Ley Orgánica de Universidades para configurar definitivamente los Estudios de Asia. Las perspectivas son positivas, puesto que el abandono de la noción del catálogo cerrado de títulos universitarios oficiales facilita la aprobación de nuevas titulaciones, mientras que la apuesta del gobierno por el binomio autonomía/responsabilidad, que prima una financiación ligada a los resultados más que al coste del servicio, ha de redundar en la calidad de los estudios. Entre las intervenciones de especialistas en Asia, Agustín Ribera, del Cidob, señaló que, aún cuando ya existen dos equipos de investigación consolidados –sobre las comunidades asiáticas en España y sobre Asia Central y los recursos energéticos- la investigación sobre Asia en España, ahora, es más un deseo que una realidad. La UOC (Universitat Oberta de Catalunya), por su parte, ofreció estadísticas sobre su alumnado: 641 alumnos que cursan los estudios, básicamente por enriquecimiento personal, sin predominio claro de sexos y con tendencia a la baja en la media de edad. Dolors Folch, de la Universitat Pompeu Fabra, prefirió incidir en problemas, tales como el alto número de profesores reciclados que son especialistas de otras áreas, una tasa de abandono del 25-30% (semejante a otros estudios) y una carencia de alumnos procedentes de Derecho o de Economía. Felipe Criado Boado, del CSIC, apuntó al cambio de estructura del CSIC: espera abrir 30 nuevos centros próximamente y crear grupos de investigación que establezcan objetivos a 4-5 años, lo que permite dar alas a su renovado interés por Asia. Además, entre otras de las muchas participaciones, se habló de la posibilidad que Casa Asia lidere una propuesta colaborativa entre los diversos centros para elaborar líneas temáticas de investigación que puedan incorporarse al Plan Nacional de Investigación.

Debate sobre los mitos en el Pacífico

Un mano a mano científico tuvo lugar en el seminario sobre "El Pacífico desde España", organizado por Casa Asia y el CSIC, coordinado por Lola Elizalde y con lleno de público. Juan Gil, catedrático de la Universidad de Sevilla y uno de los mejores conocedores del Archivo General de Indias de Sevilla, compartió mesa con el investigador del CSIC Juan Pimentel, otro de los principales expertos en la literatura de viajes y ambos hablaron desde perspectivas diferentes sobre lo que fue el Pacífico en el imaginario de tantos españoles. Gil recordó la pervivencia de los mitos clásicos entre todos los que embarcaron en los grandes viajes del Renacimiento, de sus dificultades para entender lo que veían por primera vez y de cómo, al regresar, se recurrió a las imaginaciones medievales de monstruos y de riquezas infinitas para explicar lo visto. Pimentel defendió la relativa coherencia de las ideas medievales sobre la *Terra Australis*. El investigador del CSIC recordó también que en esos años no había una oposición entre ciencia y utopía, hizo tener en cuenta la relatividad de los planteamientos actuales en un plazo largo y acabó con una apropiada cita de Oscar Wilde: "Un mapa del mundo que no incluya la utopía ni siquiera merece mirarlo". Gil y Pimentel recordaron, además, los universos mentales tan atípicos de algunos grandes marinos, como Colón, para quien la navegación tenía un sentido trascendente y que pensaba, incluso, en utilizar el oro descubierto para financiar la conquista de Jerusalén, o Quijós, otro "Quijote del Océano" en busca de una utopía que se reveló incompleta.

Producción propia para conocer el Asia actual

Los libros con contribuciones originales e investigaciones punteras sobre Asia son cada vez más numerosos en España y producto de grupos con continuidad. Cidob es el centro más activo, con un nuevo libro coordinado por Sean Golden y Max Spoor, *Regionalismo y desarrollo en Asia. Procesos, modelos y tendencias* (Barcelona, 2006) producto de un seminario sobre Asia organizado por el Centre Ernest Lluch y la Universidad Internacional Menéndez Pelayo en 2005. Además, ha editado tres nuevos libros de la serie Documentos Asia, sobre las actividades económicas de las comunidades asiáticas en España (Nº 10), a cargo de la Red de Investigación sobre las Comunidades Asiáticas en España (RICAES), dirigida por Joaquín Beltrán; sobre la vulnerabilidad financiera de las economías emergentes de Asia y América Latina (Nº 11), a cargo de Joan Ripio i Alcón y sobre el cambio social y la modernidad en las mujeres asiáticas, en una obra editada por Amelia Sáiz López y con la participación de tres profesoras asiáticas. Por su lado, el que fuera Cónsul de España en Shanghai, José A. Zorrilla, ha entrevistado a personajes claves de la China actual para su libro *China. La primavera que llega* (Barcelona, Gestión 2000, 2006). Ello ha sido gracias al papel tan crucial de España en la puesta en marcha y la financiación de la China Europe International Business School (CEIBS), la principal escuela de dirección de empresas de la región. Zorrilla ofrece 16 entrevistas distendidas en las que dirigentes y especialistas hablan con una sinceridad en ocasiones resulta apabullante, incluyendo unas consideraciones del "comunista y demócrata" Wu Jinling sobre la corrupción desde el punto de vista económico, quejándose de la lentitud en el proceso de gobernar el país "según los principios del estado de derecho". Wu, quien fuera el economista más popular de China hasta su muerte en 2003, argumentó en su momento que la propiedad privada de los medios de producción era indispensable para la construcción del socialismo; una teoría que el Partido Comunista Chino pasó después a adoptar.

Comentarios y sugerencias: casaasia@casaasia.es

Economía

Sociedad

Cultura

Alto Patronato:

Indicis clars d'una nova era de cooperació indoespanyola

La darrera visita del president Zapatero, l'obertura d'un consolat a Bombai, d'una oficina naval i de defensa, i la inauguració d'Institut Cervantes i d'una oficina de Turisme a Nova Delhi semblen obrir una nova etapa per a les relacions entre Espanya i l'Índia, com es va arribar a constatar al darrer Fòrum Índia-Espanya. El creixent pes internacional de l'Índia i l'enfortiment de les relacions amb la Unió Europea després de la seva entrada a ASEAN (Asia Europe Meeting) fan presagiar que, finalment, deixaran de ser marginals. A més, els interessos bilaterals de tot tipus apunten a un sostre molt alt, com ara la coincidència en plantejar-les en termes d'igualtat dels pobles, del rebuig al terrorisme i de la consideració de la democràcia com a valor universal. Espanya interessa a l'Índia, a més, com a trampoli cap a Amèrica Llatina, però també per la possibilitat d'inversions en sectors com l'energia, les telecomunicacions, els ports, l'aviació civil, el turisme i el processament de menjar. Com a tribuna no governamental que pretén escoltar propostes i posar en marxa idees d'experts, el fòrum va assenyalar l'energia solar i els programes especials com objectius prioritaris per a la recerca conjunta, i va proposar també crear un grup de treball del diàleg de civilitzacions.

Les primeres fotografies de les Filipines

Casa Àsia ha reunit més de 200 fotografies del període espanyol a les Filipines. Suposen un salt en el coneixement de les Filipines del segle XIX i per això es realitza una exposició al Museu Nacional del Poble Filipi, a Manila: "L'imaginari colonial. Fotografia a les Filipines durant el període espanyol, 1860-1898", inaugurada al mateix temps que el Fòrum Filipines-Espanya. L'exposició apunta a la idea dels fotògrafs vuitcentistes com els primers creadors d'imatges, encunyadors també d'una memòria compartida entre espanyols i filipins en el moment en què tots dos territoris creaven una imatge nacional. Com podem suposar, l'imaginari va tenir força punts en comú i hi van predominar les lamentacions, sobretot a través de la imatge de la *Mater Dolorosa* expressada pel llibre d'Álvarez-Juncos (Taurus, Barcelona, 2001), que va tenir la seva rèplica també a les Filipines. A l'etapa inicial de la fotografia a les Filipines, hi ha personatges com Sinibald de Mas, el plenipotenciari d'Espanya que signà el primer tractat amb la Xina pocs anys després de la seva derrota a la guerra de l'opi (1839-45) i que va escriure també una de les crítiques més encertades a la colonització a les Filipines, a més de guanyar-se la vida a Manila durant dos anys gràcies a la realització de retrats amb daguerrotip, invent precursor de la fotografia que va portar a les Filipines per primera vegada. Amb Juan Guardiola com a comissari, l'exposició ha estat organitzada per la Societat Estatal per a l'Acció Cultural Exterior, el SEACEX, el Ministeri de Cultura i Casa Àsia, en col·laboració amb el Museu Nacional de les Filipines, el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, l'Ambaixada d'Espanya a les Filipines i l'Institut Cervantes a Manila.

La guerra del Pacífic, altre cop marginada per Hollywood

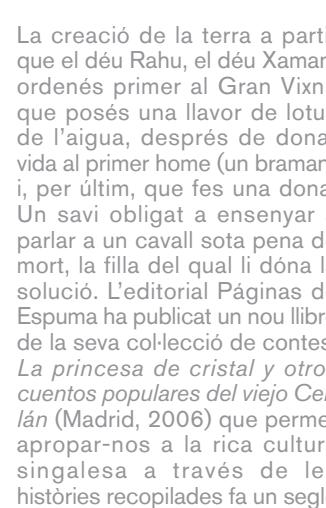
Tal i com va passar el 2001 amb la pel·lícula *Pearl Harbor* (Michael Bay), el 65è aniversari del començament de la guerra del Pacífic torna a ser a mans nord-americanes amb el recompte de les seves heroïcits, per mitjà d'una pel·lícula dirigida per Clint Eastwood i produïda per la Dreamworks de Steven Spielberg, *Banderas de nuestros padres* (www.flagsofourfathers.com). Centrada en la famosa hissada de bandera al cim de la muntanya Suribachi, la pel·lícula recorda l'única batalla del final de la guerra on hi hagué paritat de morts japonesos i americans (25.000 vers 20.000). Les heroïcits de xinesos, coreans, filipins, indonesis, timoresos, birmans o malaisis, per exemple, encara queden reservades per a una millor ocasió, tot i que l'èxit de *Días de gloria* (Rachid Bouchareb, 2006) i el record de la contribució dels soldats de les colònies africans en la derrota d'Alemanya permeten pensar que algun dia històries semblants amb altres personatges també colpiran la memòria col·lectiva. Casa Àsia, de moment, ha contribuït amb la traducció del llibre d'Oskar Spate per difondre el fet que l'arxipèlag fou descobert el 1543 per Bernardo de la Torre, en un dels últims esforços castellans per trobar la ruta de tornada des d'Àsia a Amèrica. Per la tendència dels diferents marins a remarcar les seves expedicions i oblidar els viatges precedents, les illes de l'arxipèlag han rebut noms molt diferents en els successius mapes, com ara Volcán, Vulcano i Azufre; Sufre o Azufre, San Alejandro, San Agustín i Volcán de San Dionisio o, per últim, Mal-Abrijo-Dos Hermanas, Los Volcanes i Desierta, segons indica Amancio Landín Carrasco.

Homenatge al te i als col·lecciónistes

La nova exposició a Casa Àsia a partir del 14 de desembre serà al voltant d'aquesta beguda estimulant que, al llarg de dos mil anys d'història, ha ajudat tant a evolucionar a la humanitat d'una forma pausada però constant: "Un canvi de dieta és més important que un canvi de dinastia" va escriure George Orwell, probablement perquè pensava en aquest producte. Les implicacions del seu comerç, primer dins d'Àsia, després cap a Europa per la ruta de la seda i més tard en vaixells portuguesos han estat tan importants com les de la seva popularització al segle XVIII, amb la "invenció de l'esmorzar" i la globalització arcaica que va generar el seu comerç, juntament amb el del sucre o el cafè: a més de les proteïnes addicionals a la dieta, primer dels britànics i després de la resta d'occidentals, aquest nou costum va tenir implicacions addicionals en el comerç. Les teteres exposades a Casa Àsia són un altre exemple d'aquest comerç generat, amb el valor afegit de ser producte de la col·lecció d'un particular, Luis Mendez da Graça que, durant l'última dècada ha viatjat a exposicions i subhastes de tot Europa per formar la seva col·lecció d'aquests articles d'ús quotidià: la seva bellesa fa recordar la seva fragilitat extrema. L'exposició és un nou recordatori de la importància de les col·leccions privades per a països com Espanya o Portugal, on aquestes col·leccions d'objectes artístics asiàtics són l'única forma de posar remei a l'abandonament històric i el desinterès administratiu fins fa poc, més palès encara en l'àmbit del col·leccióisme per a museus.

Crida a l'acció contra el maniqueisme

En el marc del III Diàleg Orient-Occident, la Nobel Shirin Ebadi va denunciar la desigualtat que pateix la dona en el món àrab, i va recordar la dificultat de les mares, que veuen els seus drets sistemàticament agredits, per transmetre als seus fills confiança, respecte o rebuig a la violència. Cassam Uteem, expresident de Maurici, va posar el seu país com exemple de convivència, d'un multiculturalisme que implica llibertat d'elecció, oposat a les democràcies que utilitzen "la tirania de la majoria". Oscar Pujol, el director de Programes Educatius de Casa Àsia, reivindica el paper de les religions quan prenenen "satisfacer el dolor vital i contribuir al civisme", mitjançant la diferenciació entre les que funcionen com a via de coneixement i les que ho fan més com a teisme. Kwok Kian Woon, professor de la Nanyang Technological University de Singapur va assegurar que la globalització pot arribar a una fragmentació cultural, ja que malgrat la creixent "interdependència electrònica" no passa el mateix en el camp de la moral o dels valors. Pan Guang, director de la Shanghai Academy of Social Sciences, va definir la "diversitat de civilitzacions" com un colorit motor de progrés, amb civilitzacions i cultures que se solapen, la qual cosa fa que calgui buscar línies de connexió. Aquestes i altres idees, recollides per Oriol Gironès de Casa Àsia, són part d'aquesta mobilització necessària a favor de l'enteniment i de mantenir "l'accent i la diversitat", expressada durant la inauguració, a càrrec de l'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, del president de la Generalitat, Pasqual Maragall, i pel nostre director, Ion de la Riva.

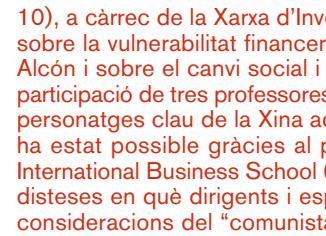

Festival de l'inclassifiable Miike

Després de *Llamada Perdida* (Chakushin Ari, 2003), apareixen dues noves obres del director de cinema japonès eternament semblant a Quentin Tarantino, Takashi Miike. Controvertit, aterrider, brillant, amb pel·lícules que mostren patologies i violència fins a l'extrem que la seva obra per a una minisèrie de televisió *Masters of Horror* ha estat censurada, Miike és capaç també de realitzar paròdies divertides, com *Zebraman* (2004). També dóna a conèixer la seva prolífica filmografia a Espanya i el ClubCasaÀsia ha programat ja diversos cicles amb obres seves. "Records d'Osaka" o "L'altra Takashi Miike". Segons la revista CineAsia, el cap d'any 2006 tindrà en cartellera: *Big Bang Love, Juvenile A* (46-okunen no ko), presentada al Festival de Cinema Fantàstic de Sitges, sobre la relació entre dos joves encarcerats, i la *La Felicidad de los Katakuris* (Katakuri no Kofuku, 2001), una adaptació musical d'una obra originàriament coreana que barreja comèdia amb horror. Mentrestant, una producció germano-hongkonesa amb un títol que Miike va convertir en una saga de tres pel·lícules *Dead or Alive* (DOA) de Corey Yuen, on combina humor, arts marciales i dones que sedueixen amb la mateixa facilitat amb que es barallen.

Contes de Ceilan

La creació de la terra a partir que el déu Rahu, el déu Xaman, ordenés primer al Gran Vixnu que posés una llavor de lotus de l'aigua, després de donar vida al primer home (un braman) i, per últim, que fes una dona. Un savi obligat a ensenyar a parlar a un cavall sota pena de mort, la filla del qual li dóna la solució. L'editorial Pàgines de Espuma ha publicat un nou llibre de la seva col·lecció de contes, *La princesa de cristal y otros cuentos populares del viejo Ceilán* (Madrid, 2006) que permet apropar-nos a la rica cultura singalesa a través de les històries recopilades fa un segle pel britànic Henry Parker amb el màxim desig de fiabilitat. D'aquesta manera, els contes van ser escrits pels propis narradors o recopilats tal qual per singalesos contractats per això i que estan mancats de l'expressivitat de la tasca semblant realitzada per Lafcadio Hearn al Japó durant els mateixos anys, però són una molt bona introducció a la cultura de Sri Lanka, encara que faltin referències a la cultura tàmil. Illa irradiadora de cultura a tot el món budista, els contes de Sri Lanka mostren la levitat del poc que sabem de la seva història –els portuguesos, que apareixen a tantes històries eurocèntriques com els detentors del poder a l'illa fins a mitjan segle XVII, no apareixen esmentats enllloc.

V Reunió acadèmica Casa Àsia

Altres notícies importants entre un sector conscient de viure en un compàs d'espera mentre s'clareix la qüestió legal. Després de la creació de MedÀsia, del FEIAP a la Universitat de Granada i la implantació de l'Institut Confuci a Espanya, s'espera que sigui aprovada la pròxima primavera la modificació de la nova Llei Orgànica d'Universitats per configurar definitivament els estudis d'Àsia. Les perspectives són positives, ja que l'abandonament de la noció del catàleg tancat de títols universitaris oficials facilita l'aprovació de noves titulacions, mentre que l'aposta del govern pel binomi autonomia/responsabilitat, que doni prioritat a un finançament lligat als resultats més que no pas al cost del servei, ha de redundar en la qualitat dels estudis. Entre les intervencions d'especialistes en Àsia, Agustín Ribera, del Cidob, va remarcar que, tot i que ja existeixen dos equips de recerca consolidats –sobre les comunitats asiàtiques a Espanya i sobre l'Àsia Central i els recursos energètics- la investigació sobre Àsia a Espanya, ara, és més un desig que una realitat. La UOC (Universitat Oberta de Catalunya), per la seva banda, va oferir estadístiques sobre el seu alumnat: 641 alumnes que cursen els estudis, bàsicament per enriquiment personal, sense un predomini clar de sexes i amb tendència a la baixa en la mitjana d'edat. Dolores Folch, de la Universitat Pompeu Fabra, va preferir incidir en problemes com l'alt nombre de professors reciclats que són especialistes d'altres àrees, una taxa d'abandonament del 25-30% (sembrant a altres estudis) i una careñça d'alumnes procedents de drets o d'economia. Felipe Criado Boado, del CSIC, va apuntar cap al canvi d'estructura del CSIC: espera obrir 30 nous centres ben aviat i crear grups de recerca que estableixin objectius a 4-5 anys, la qual cosa permet donar ales al seu renovat interès per Àsia. A més, entre altres de les moltes participacions, es va parlar de la possibilitat que Casa Àsia encapçali una proposta de col·laboració entre els diversos centres per elaborar línies temàtiques de recerca que puguin incorporar-se al Pla Nacional de Recerca.

Debat sobre els mites al Pacífic

Un mà a mà científic va tenir lloc al seminari titulat "El Pacific des d'Espanya", organitzat per Casa Àsia i el CSIC, coordinat per Lola Elizalde i amb la sala plena de gom a gom. Juan Gil, catedràtic de la Universitat de Sevilla i un dels millors coneixedors de l'Arxiu General d'Índies de Sevilla, va compartir taula amb l'investigador del CSIC, Juan Pimentel, un altre dels principals experts en literatura de viatges. Tots dos van parlar des de perspectives diferents sobre el que va ser el Pacific en l'imaginari de tants espanyols. Gil recordà la pervivència dels mites clàssics entre tots els que van embarcar als grans viatges del Renaixement, de les seves dificultats per entendre el que veien per primera vegada i de com, de tornada, es recorrerà a les imaginacions medievals de monstres i de riqueses infinites per explicar el que havien vist. Pimentel va defensar la relativa coherència de les idees medievals sobre la *Terra Australis*. L'investigador del CSIC va recordar també que en aquells anys no hi havia una oposició entre ciència i utopia, va remarcar la relativitat dels plantejaments actuals en un termini llarg i acabà amb una apropiada cita d'Oscar Wilde: "Un mapa del món que no inclogui la utopia no mereix ni tan sols ser contemplat". Gil i Pimentel van recordar, a més, els universos mentals tan atípics d'alguns grans marins, com ara Colom, per a qui la navegació tenia un sentit transcendent i que pretenia, fins i tot, fer servir l'or descobert per finançar la conquesta de Jerusalèm, o Quirós, un altre "Quixot de l'oceà" en cerca d'una utopia que es revelà incompleta.

Producció pròpia per conèixer l'Àsia actual

Els llibres amb contribucions originals i recerques capdavanteres sobre Àsia són cada cop més nombrosos a Espanya i, més, producte de grups amb continuïtat. Cidob és el centre més actiu, amb un nou llibre coordinat per Sean Golden i Max Spoor, *Regionalismo y desarrollo en Asia. Procesos, modelos y tendencias* (Barcelona, 2006) producte d'un seminari sobre Àsia organitzat pel Centre Ernest Lluch i la Universitat Internacional Menéndez Pelayo el 2005. A més, ha editat tres nous llibres de la sèrie Documentos Asia, sobre les activitats econòmiques de les comunitats asiàtiques a Espanya (núm. 10), a càrrec de la Xarxa d'Investigació sobre les Comunitats Asiàtiques a Espanya (RICAES), dirigida per Joaquín Beltrán; sobre la vulnerabilitat financer de les economies emergents d'Àsia i Amèrica Llatina (núm. 11), a càrrec de Joan Ripol i Alcón i sobre el canvi social i la modernitat en les dones asiàtiques, en una obra editada per Amelia Sáiz López i amb la participació de tres professors asiàtiques. Per la seva banda, José A. Zorrilla, antic cònsol d'Espanya a Xangai, ha entrevistat personatges clau de la Xina actual per al seu llibre *China. La primavera que llega* (Barcelona, Gestió 2000, 2006). Això ha estat possible gràcies al paper tan crucial d'Espanya en la posada en marxa i el finançament de la China Europe International Business School (CEIBS), la principal escola de direcció d'empreses de la regió. Zorrilla ofereix 16 entrevistes disteses en què dirigents i especialistes parlen amb una sinceritat que, de vegades, resulta aclaparadora, incloses unes consideracions del "comunista i demòcrata" Wu Jinlian sobre la corrupció des del punt de vista econòmic, on es queixa de la lentitud en el procés de governar el país "segons els principis de l'estat de dret". Wu, que va ser l'economista més popular de la Xina fins a la seva mort el 2003, argumentà aleshores que la propietat privada dels mitjans de producció era indispensable per a la construcció del socialisme, una teoria que el Partit Comunista xinès va adoptar més tard.

Comentaris i suggeriments: casaasia@casaasia.es

Economia

Societat

Cultura

Al Patronat:

